

Revideret
bekendtgørelse om
Salmonella Dublin

SIDE 2

Budgettet giver
både motivation
og bundlinje

SIDE 3

Krydsning af
malkekøerne styrker
bundlinjen

SIDE 4

Læs Michael Farres kommentar, og se bedriftens tiltag på næste side

Efter 10 år vandt Kristian over b-streptokokkerne

FOTO: Privat

Det var sværere end forventet at være 100 pct. tro mod handlingsplanen og sætte højtydende yndlingskøer ud. Men i sidste ende vandt Kristian Gade kampen mod b-streptokokker.

Kristian Gade har været landmand siden 1989, og han mente nok, han havde styr på fagligheden. Derfor skræmte det ham ikke, at den bedrift, han fik mulighed for at købe for 10 år siden, var inficeret med b-streptokokker. Havde han dengang vidst, hvad han ved i dag, havde han sandsynligvis trukket vejret dybt et par gange, før underskriften blev sat.

"Jeg må indrømme, at jeg nogle gange har været ved at være desperat. At have syge køer, selv om man føler, man gør alt, hvad man kan, det er godt nok irriterende," fortæller han om den langstrakte kamp mod yverinfektioner forårsaget af b-streptokokker.

Tog det ikke seriøst nok

I begyndelsen tog Kristian Gade og bedriftens fem medarbejdere det forholdsvis roligt. De behandlede inficerede køer med penicillin, men det havde igen effekt. Så begyndte medarbejderne at malke de inficerede køer til sidst og sektionere, så de køer, der var fri for b-streptokokker, gik for sig selv. Det hjalp en lille smule, men ikke meget.

"I starten tog vi det nok ikke rigtigt seriøst. Vi tænkte, at det håndterer vi nok," fortæller Kristian Gade.

Først for tre-fire år siden søgte de specialsthjælp. På det tidspunkt syntes de, at de havde prøvet alt mulig andet.

Vil I det her?

I samarbejde med bedriftens egen dyrlæge tog de fat i Michael Farre, SEGES, der er specialist i yversundhed. Han vidste, hvilken udfordring bedriften var oppe imod, og forberedte dem på, at det ville blive svært.

"Michael så os dybt i øjnene og spurgte, om vi virkelig ville det her. Og det vil jeg gerne kvittere for. Han gjorde det klart, at vi blev nødt til at følge den handlingsplan, der blev lagt, slaviske, for ellers ville det ikke lykkes," fortæller Kristian Gade.

På det tidspunkt følte den midtvestjyske mælkeproducent sig med egne ord efterhånden magtesløs.

"Lige meget hvad vi gjorde, syntes vi ikke, at det hjalp," fortæller han.

"Når der står en ko og yder 40 kg, tænker man, at det ikke kan passe, hun skal af sted."

Mælkeproducent
Kristian Gade

Da besætningen var hårdest ramt, var cirka en tredjedel af de 400 krydsningskøer inficeret med b-streptokokker.

Konsekvens er svært

Hvad gjorde de så anderledes, da tingene begyndte at lykkes?

"Ikke så meget," fortæller Kristian Gade. Men de begyndte at gøre det konsekvent, og så begyndte de at slagte samtlige inficerede køer. Og begge dele var langt sværere end forventet.

"Da der var lavet en handlingsplan, og vi blev enige om, at vi skulle følge den til punkt og prikke, begyndte det at gå i den rigtige retning. Men det har været svært. Når der står en ko og yder 40 kg, tænker man, at det ikke kan passe, hun skal af sted. Slet ikke når der står en ved siden af, man meget hellere vil af med. Det har nogle gange gjort ondt," erkender han.

I en lang periode betød kampen mod b-streptokokker en udskiftningsprocent på over 50 pct.

Endelig fri

Ved nytårstid landede der et brev fra Fødevarestyrelsen i Kristian Gades e-Boks, hvor styrelsen erklærede bedriften fri for b-streptokokker. Ifølge Michael Farre skal besætningen dog stadig overvåges tæt for at sikre, at der ikke er en enkelt inficeret ko, der ikke er blevet opdaget. Men Kristian Gade er lettet:

"Vores celletal er nede omkring 100.000, og nu kan vi endelig sælge førstekalvskøer til levebrug i stedet for at sende køer med b-streptokokker til slagteriet," fortæller han.

/LONE SYLVEST SØGAARD, LSS@SEGES.DK

SUNDHED OG VELFÆRD
— en del af L&F Kvægs strategi 2023

Specialdyrlæge Michael Farre, SEGES, er specialist i yversundhed.

DERFOR er b-streptokokker svære at komme af med

Sanering mod b-streptokokker byder på flere praktiske og følelsesmæssige udfordringer.

Den primære grund til, at det er så svært at komme af med b-streptokokker, er naturligvis, at infektionen er yderst smitsom. Derudover forklarer Michael Farre, at b-streptokokker kræver tre negative mælkeprøvesvar inden for 10-12 dage, før man kan erklære en ko sandsynligvis fri, fordi den ikke udskiller smitstoffer kontinuerligt. I den tid skal koen holdes adskilt fra øvrige dyr, hvilket selvsagt kan give massive praktiske udfordringer.

"Det er enormt omkostningstungt og kræver utrolig meget systematik at sanere mod b-streptokokker. Jeg er stor tilhænger af at sanere, men man skal virkelig gøre sig klart, om man har ressourcerne til det både økonomisk, menneskeligt og mandskabsmæssigt, før man kaster sig ud i det," fastslår Michael Farre.

Udsætning udfordrer

Michael Farre fremhæver også udfordringen i at være konsekvent, når der skal sættes dyr ud.

"Før vi gik i gang, slog Kristian Gade fast, at der var opdræt nok, så de kunne sagtens skifte ud. Men det er meget klassisk, at det er sværere end forventet at være konsekvent i forhold til udsætning, når det kommer til stykket," fortæller Michael Farre.

Hans bedste råd mod b-streptokokker er helt at undgå, at de kommer ind i besætningen.

"Det bedste værn er at lade være med at indkøbe dyr, for typisk er hverken sælger eller køber opmærksom på b-streptokokker," forklarer han.

Andelen af bedrifter inficeret med b-streptokokker har over en årrække været stigende. Aktuell status på mælkeleverede besætninger er 8,3 pct. smittede.

/LONE SYLVEST SØGAARD, LSS@SEGES.DK

TILTAG MOD B-STREPTOKOKKER PÅ KRISTIAN GADES BEDRIFT:

- Samtlige køer inficeret med b-streptokokker slagtes
- Goldbehandling
- Konsekvent brug af patteforsegler
- Hygiejne i sengebåse løftes markant, bla. med tørdesinfektion
- Hygiejne ved malkning løftes markant
- Pattespray byttes ud med jobbaseret pattedyb ved hver malkning
- Alle malkere følger nøjagtig samme rutine
- Sektionering
- Malkning af inficerede køer til sidst
- Indledende undersøgelse af førstekalvs-køer ved kælvning.

Revideret bekendtgørelse om Salmonella Dublin træder i kraft 1. juli

1. juli træder de varslede stramninger vedrørende Salmonella Dublin i kraft. Fødevarestyrelsen har revideret bekendtgørelsen, og det indebærer en række ændringer, som kvægbrugene skal være opmærksomme på.

Fødevarestyrelsen indfører nu en række stramninger, som skal lede dansk kvægbrug tættere på målet om at blive salmonellafrit. Stramningerne fremgår af den reviderede bekendtgørelse om Salmonella Dublin, som træder i kraft 1. juli. De ændringer, som kvægbrugene især skal være opmærksomme på, er følgende:

Niveau 3 falder væk

Der vil fremover kun være salmonellaniveau 1 og 2. Enten anses ejendommen for at være fri for smitte med Salmonella Dublin og vil være i niveau 1, eller også er ejendommen smittet og vil være i niveau 2. Det nuværende niveau 3 forsvinder, og det samme gør de restriktioner, der i dag er pålagt ejendomme i niveau 3 i form af særslagtning og

forbud mod eksport af dyr. Fremover vil ejendomme kun blive omfattet af disse regler, hvis der er klinisk udbrud af salmonellose. Alle ejendomme i niveau 2 vil være under offentligt tilsyn og skal leve op til de krav, Fødevarestyrelsen stiller.

Det bliver vanskeligere at komme tilbage i niveau 1

Der bliver større sikkerhed for, at ejendomme i niveau 1 reelt er fri for salmonella. Som det er i dag i mælkeleverende besætninger, er det alene resultatet af tankmælksprøver, der afgør, om besætningen kommer i niveau 1. Fremover kræver det, at resultatet af både tankmælksprøver og blodprøver af kalve og opdræt er tilfredsstillende. Når prøverne opfylder kriterierne for at komme i niveau 1, skal der indsendes dokumentation herfor, før bedriften flyttes i niveau 1.

Gebyrbelagt kontrol af ejendomme i niveau 2

Fødevarestyrelsen gennemfører gebyrbelagt kontrol i niveau 2-ejendomme. Det første kontrolbesøg foretages, når ejendommen har været under offentligt tilsyn i 6 måneder. Derefter gentages kontrollen med 6 måneders mellemrum. Handlingsplan og fremdrift af den samt andre forhold kontrolleres. Der sanktioneres, hvis love og regler findes overtrådt.

Øget krav til prøver i besætninger i niveau 2

Ejendomme i niveau 2 skal tage flere prøver af kalve og opdræt, end tilfældet er i dag. Der skal

FOTO: SEGES

fortsat tages kvartalsprøver af kalvene i alderen 3 til 6 måneder. Der skal udtages mellem 8 og 25 blodprøver afhængig af det antal kalve, der er på ejendommen.

Efter 1. juli skal der desuden tages prøver af kvierne to gange årligt, når prøverne af kalvene er tilfredsstillende. Prøverne skal tages med et interval på mellem 5-7 måneder. Antallet af prøver er, som ved kalvene, afhængigt af, hvor mange kvier der er på ejendommen. Har du kalve eller kvier på flere ejendomme, skal der tages prøver på hver ejendom. I dag skal ejendomme tage kvartalsprøver af kalve i mindst et år, efter at de er kommet i niveau 1. Dette krav bortfalder efter 1. juli.

Større fokus på handlingsplaner

Handlingsplanerne for sanering kommer i fokus. Fremover stilles der krav til, at de udarbejdes i samarbejde med en dyrlæge. Derudover er det angivet i bekendtgørelsen, hvad handlingsplanen konkret skal indeholde. Handlingsplanen skal vurderes og evt. revideres minimum hver 6. måned. Fødevarestyrelsen kontrollerer, at handlingsplanen overholdes i forbindelse med kontrolbesøg.

Kvieejendomme sættes i niveau 2 ved manglende prøver

Overvågning for salmonella i besætningerne fortsætter som hidtil. Dvs. at alle mælkeleverende besætninger får udtaget tankmælksprøver 4 gange årligt. Ikke mælkeleverende besætninger får udtaget prøver af slagtedyr på slagteriet.

Der er fortsat et krav om blodprøver af kvier på kviejendomme i niveau 1. Som noget nyt kommer ejendommen i niveau 2, hvis disse prøver ikke bliver taget.

/MALENE BUDDE, MABU@SEGES.DK

Budgettet giver både motivation og bundlinje

For Jesper Olsen er budgettiden en af de mest spændende på året. Og han er selv med hele vejen.

Der er køer, der skal passes, og marker, der skal plejes. Det giver sig selv i hverdagen som mælkeproducent.

Men for Jesper Olsen i Sommersted er det næsten lige så stor en selvfølge at sætte sig på kontoret og arbejde med budgettet for virksomheden, selvom det ikke sker på daglig basis.

"Arbejdet med budget har jeg med mig allerede fra landbrugsskolen, så det har været helt naturligt for mig at arbejde med det lige siden. For mig er det en rigtig spændende og vigtig opgave", fortæller Jesper Olsen.

Han var kun 22 år, da han blev selvstændig og dannede et I/S med sin far. De kørte parløb i ni år, hvorefter Jesper overtog gården, hvor han i dag driver 370 hektar og har 360 køer.

"Da jeg overtog og ville udvide bedriften, ville banken selvfølgelig også have et budget. Men arbejdet med tallene har altid været for min egen skyld, og jeg ville helt sikkert også lave budget, selv om ingen stillede krav om det," fastslår han.

Vigtigt at være med fra begyndelsen

For Jesper Olsen er det vigtigt at være med fra begyndelsen i budgetarbejdet og i detaljerne. Derfor laver han det grundlæggende arbejde og de første prognoser i DMS, hvor han blandt andet kigger på, hvor meget mælk han skal levere, og hvor meget foder han skal bruge, og efterfølgende sætter han priser på. Øvrige kendte udgifter kommer også med.

Herefter sender han det til sin økonomikonsulent, som kommer på besøg og gennemgår alle poster sammen med Jesper foran skærmen. Inden mødet laver konsulent den sidste budgetopfølgning for sidste år og sætter også afdrag, renter og lignende ind.

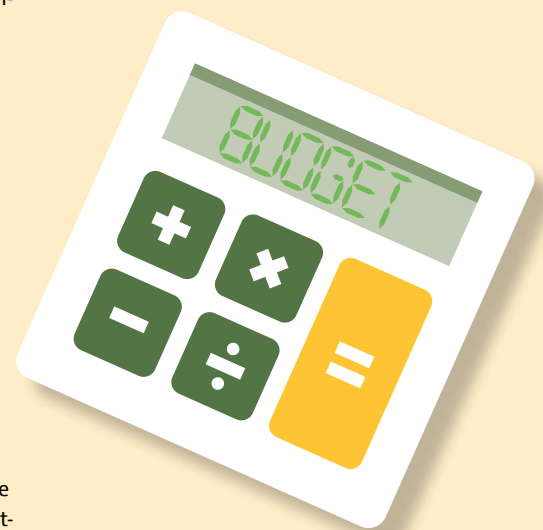
"Det er en god mulighed for at få vendt det hele, og det giver gode tanker, når der bliver stillet spørgsmålstejn ved tingene. Jeg tror, at det bliver mere retvisende på den måde, og det, at jeg selv er med i hele processen, gør, at jeg tager ejerskab og er meget mere inde i mine tal. Det gør det meget mere spændende, og det øger også motivationen for at nå tallene og måske lave et endnu bedre resultat," siger Jesper Olsen.

"Mange siger, at budgettet ikke er noget værd, for det holder aldrig alligevel, men sådan har jeg det slet ikke. Der er jo nogle ting som mælkeprisen, der kan afvige, og det kan man

FOTO: Privat

"Jeg ville helt sikkert også lave budget, selv om ingen stillede krav om det," fastslår mælkeproducent Jesper Olsen.

ikke gøre noget ved. Men omkostningerne kan jeg virkelig holde stramt i forhold til budget, og det rammer jeg ofte med få tusind kroners difference. Det fokus bliver mere tydeligt end ellers, og det giver plus på bundlinjen. Jeg er slet ikke i tvivl om, at jeg får meget mere ind, end jeg bruger på det," fortsætter han.

Deler budget og regnskab i netværk

Konsulenten er ikke den eneste, Jesper Olsen fordyber sig i budgettet med. Han er også med i et netværk med andre landmænd, hvor deltagerne på skift deler regnskaber og budgetter, og så er det de øvrige deltageres opgave at spørge, sparre og udfordre.

"Det giver rigtigt meget at dele tal og erfaringer på den måde, og vi gør helt sikkert hinanden bedre på det økonomiske område," fortæller han.

/KARINA BJØRN, KNN@SEGES.DK

KONKURRENCEEVNE

– en del af L&F Kvægs strategi 2023

Krydsning af malkekøerne styrker bundlinjen på Trøjborg

For Christian Degn, som snart overtager den fædrene gård, er det et plus, at besætningen består af 97 pct. krydsningskøer. Nøgletallene for sundhed, holdbarhed og reproduktion bidrager til en god bundlinje.

LÆS MERE i artiklen på landbrugsinfo.dk: *Værd at vide om krydsning med malkekøer*

FOTO: SEGES

"Jeg mener helt klart, at vi får positive resultater på bundlinjen ved at krydse."

Sådan lyder det fra 28-årige Christian Degn, der sammen med sin fodermester står for driften af de 265 økologiske krydsningskøer på gården Trøjborg ved Bredebro.

I 2004 læste hans far en artikel om krydsning af malkekøer og gevinsterne ved det. Han syntes, det lød spændende, og besluttede sig for at krydse Holstein-besætningen. Her knap 20 år efter har Christian overtaget driften, og det er planen, at han overtager gården inden for nær fremtid. 97 pct. af besætningen er krydset, og der er kun 3 pct. renracet tilbage.

"Jeg har det rigtig fint med, at vi har en krydsningsbesætning. For mig at se er krydsning bare et af redskaberne til at optimere bedriften, og i vores besætning mener jeg, at det styrker bundlinjen," forklarer Christian. Han peger især på holdbarhed, sundhed og god reproduktion som væsentlige parametre.

Flotte produktionsnøgletal

"Jeg synes, vi har nogle meget sunde køer," fortæller Christian, som eksempelvis inden for de seneste 12 måneder kun har registreret 12 yverbehandlin-

ger. Han bruger ikke antibiotika i forbindelse med goldning og vil i det hele taget gerne bruge så lidt medicin som muligt. Celletallet ligger på 160.000 og ydelsen på 11.500 kg EKM.

"Det er egentlig ikke, fordi yversundhed er et fokusområde – vi gør ikke noget ekstra. Vores eneste krav er, at vi skal ligge under 200.000 i celletal," forklarer Christian.

Reproduktionen kører også godt. Reproduktionseffektiviteten ligger på 0,36 for kvierne og på 0,30 for køerne. Her ligger bedriften i top-25 ud af de 208 besætninger i DMS-sammenligningsgruppen.

Også på holdbarhed ligger besætningen pænt. Køernes livstidsydelse er 38.500 kg EKM, hvilket ifølge Christian er godt, når han ser på sammenligningsgruppen.

Vælger tyre med højeste indeks

Til krydsning bruger Christian racerne Holstein, Montbéliarde og Rød, og insemineringsplanen lægges i samråd med avlsrådgiveren fra Viking. Alle kvier får kønssorteret sæd de første to gange, og 40 pct. af køerne – de ældste – krydses med kødkvæg.

"Jeg går ikke så meget op i avl. For mig er det vigtigste at avle efter de bedste køer hele tiden.

Derfor vælger vi tyre efter højeste indeks," forklarer Christian.

Kvierne efter kødkvægs kryds fedes op på bedriften.

"For år tilbage solgte vi krydsningskvier – det var ikke noget problem. Men vi har udvidet besætningen fra 180 til 265, og planen er at nå op på 350 ved eget indsæt. Derfor har vi ikke kvier i overskud længere," forklarer Christian.

Er blevet mere accepteret at krydse

Der er mange meninger blandt kvægbrugere om krydsning af malkekøer. Men Christian oplever, at det bliver mere og mere accepteret at krydse:

"Der er ikke mange, der er så skråsikre længere. Og det, at jeg krydser, er slet ikke noget issue i min erfagruppe. Det er nok mest den ældre generation, der synes, at en Holstein-ko er en rigtig ko. Jeg tror ikke, de unge ser det på samme måde. Jeg synes selv, at både krydsning og renracet kan give god mening afhængig af ejer og besætning," slutter han.

/KIRSTEN MARSTAL, KFM@SEGES.DK

KONKURRENCEEVNE

– en del af L&F Kvægs strategi 2023

GROVFODEREKSKURSION 2021

Endelig sammen med kollegerne

500 kvægbrugere drog tirsdag den 15. juni mod det sønderjyske for at blive klogere på grovfoder hos de to kolleger Mads Stokholm Pedersen og Svend Ebsen Schøler ved Ribe. Alle naturligvis med en frisk coronatest under armen. Og det virkede, som om flertallet i dén grad nød at mødes fysisk på en ovenikøbet flot og solrig sommerdag.

Der var stor interesse for og spørgelyst til de mange punkter på programmet, som bl.a. omfattede rivetyper, gyllenedfældning, såsteknik, proteinafstemning i foderrationen og meget mere. Desværre var det ikke alle interesserede, der fik mulighed for at deltage i ekskursionen på grund af forsamlingsloftet på 500. Men det er forhåbentligt historie til næste års Grovfoderekskursion.

FOTOS: SEGES

kvægNYT udgives af SEGES, Agro Food Park 15, 8200 Aarhus N, T +45 8740 5000 • REDAKTION: Ida Storm (ansv.), ims@seges.dk, Mikkel Krogh (red) mikk@seges.dk, Lone Sylvest Søgaard, lss@seges.dk, Kirsten Marstal, kfm@seges.dk • FOTO: (Hvor ikke andet er nævnt) LandbrugsMedierne • ANNONCESALG: Trine Puggaard, tpug@seges.dk • ABONNEMENT/ADRESSE/ENDRINGER: Christian E. Christensen, T 8740 5258, cec@seges.dk • DESIGN & LAYOUT: Marianne Kalriis, makn@seges.dk • Indholdet af kvægNYT må gengives med kildeangivelse. Reklameindstik afspejler ikke nødvendigvis SEGES' holdning til de annoncerede produkter • ISSN 1904-3597 (tryk) ISSN 1904-5212 (web).